

GIJSELEN, Blanka (Antwerpen 26 november 1909 – Antwerpen 29 mei 1959).

Studeerde na een zware ziekte, die van haar 18de tot haar 21ste jaar duurde, in Antwerpen aan de Katholieke Vlaamse Hogeschool voor Vrouwen en aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium (toneel en voordrachtskunst). Gijsselen leverde journalistiek werk voor diverse bladen en gaf lezingen over auteurs als Cyriel Verschaeve en Henriëtte Roland Holst. In 1936 werd ze opnieuw ziek. Tijdens haar herstelperiode schreef ze haar eerste

Blanka Gijsels was journaliste en dichteres. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werkte ze onder meer mee aan *Volk en Staat* en *Balming*. Na de bezetting cogste ze succes met haar sterk religieuze poëzie. (ADV.N)

gedichten. Haar eerste bundel, *Door rode vuur*, oogste veel bijval door de in de toernialige literatuur van vrouwen in Vlaanderen ongewone sterke en sensualistische toon.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog stapte Gijsels (die zwaar beproefd was door de vroegtijdige en tragische dood van echtgenoot en kind) in de collaboratie. Zij werkte mee aan onder meer *Volk en Staat*, *Vrouw en Volk*, *Balming* en *De Vlag*. In 1942 publiceerde zij *Zangen van mijn land*, in een zwaar retorische en politiek geladen stijl. In haar oorlogswerk bekende zij zich tot het nationaal-socialisme en steunde zij onder meer het Vlaamsch Legioen, waarvan zij de manschappen "de beljders van 't nieuwe Geloof" noemde in een gedicht bij het vertrek van het eerste contingent.

In september 1944 vertrok Gijsels naar Duitsland en na de oorlog verbleef ze in Frankrijk, tot ze op 14 mei 1946 werd aangehouden en naar België teruggezonden. Ondertussen had zij bij verstek de doodstraf gekregen. Eind 1946 werd ze in het pro-

ces van *Volk en Staat* veroordeeld tot twintig jaar hechtenis, een straf die in beroep werd herleid tot twaalf jaar. Na drie jaar kwam ze in 1949 vrij. Haar in de gevangenis geboren en gestorven (tweede) kind inspireerde haar tot een bekend geworden *Ballade van de moeders voor de ruit*: "Heer, Die 't antwoord zijt aller vragen,/ snijd die kiem van den haat in ons uit./ Mogen nooit onze daden er schuld aan dragen/ dat andere moeders staan voor de ruit." Gijsselen schreef sindsdien vooral nog religieuze belijdenispoëzie. Ook verschenen van haar een tweetal romans en kindertheater. In 1956 kreeg zij voor haar bundel *Orgelpunten* de driejaarlijkse literaire prijs van de provincie Antwerpen. In 1965 hebben artistieke vrienden een Blanka Gijsselenprijs voor Poëzie gesticht.

WERKEN: *Door roode vuur*, 1936; – *De eeuwige Eva*, 1938; – *Zangen voor mijn land*, 1942; – *Ballade achter de staven*, 1950; – *De Engel werft*, 1952; – *Adieu Filippi*, 1955; – *De helse plantage*, 1960.

LITERATUUR: X, 'Krijgsraad van Antwerpen. Blanka Gijsselen veroordeeld tot 20 jaar hechtenis', in *De Nieuwe Standaard* (12 december 1976); – M. Gijssen, *Kroniek der Poëzie*, 1965.

FRANK SEBERECHTS